

KANSAINVÄLISILLÄ SOPIMUKSILLA PERUSTETTUJEN ELINTEN ANTAMAT SÄÄDÖKSET

Vain alkuperäiset UN/ECE:n tekstit ovat kansainvälisen julkisoikeuden mukaan sitovia. Tämän säännön asema ja voimaantulopäivä on hyvä tarkastaa UN/ECE:n asiakirjan TRANS/WP.29/343 viimeisimmästä versiosta. Asiakirja saatavana osoitteessa

<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocstts.html>

Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UN/ECE) sääntö N:o 60 – Kaksipyöräisten moottoripyörien ja mopojen hallintalaitteita sekä hallintalaitteiden, ilmaisimien ja osoittimien tunnistamista koskevat yhdenmukaiset hyväksymisvaatimukset

Sisältää kaiken voimassa olevan tekstin seuraaviin asti:

Muutossarjan 00 täydennys 4 — Voimaantulopäivä: 3. marraskuuta 2013

SISÄLTÖ

SÄÄNTÖ

1. Soveltamisala
2. Määritelmät
3. Hyväksynnän hakeminen
4. Hyväksyntä
5. Vaatimukset
6. Ajoneuvotyyppin muutokset
7. Tuotannon vaatimustenmukaisuus
8. Seuraamukset vaatimustenmukaisuudesta poikkeavasta tuotannosta
9. Tuotannon lopettaminen
10. Hyväksyntätesteistä vastaavien tutkimuslaitosten sekä tyyppihyväksyntäviranomaisten nimet ja osoitteet

LIITTEET

1. Ilmoitus
2. Hyväksyntämerkit

1. SOVELTAMISALA

Tätä sääntöä sovelletaan luokkien L₁ ja L₃ ⁽¹⁾ ajoneuvoihin kuljettajan hallintalaitteiden osalta.

Tässä säännössä vahvistetaan vaatimukset mopojen ja moottoripyörien hallintalaitteiden, ilmaisimien ja osoittimien sijainnille, tunnistamiselle, valaistukselle ja käytölle.

2. MÄÄRITELMÄT

Tässä säännössä sovelletaan seuraavia määritelmiä:

- 2.1 'Ajoneuvon hyväksynnällä' tarkoitetaan ajoneuvotyyppin hyväksyntää ajoneuvoon asennettujen hallintalaitteiden ja niiden tunnistamisen osalta.

⁽¹⁾ Sellaisina kuin ne määritellään ajoneuvojen rakennetta koskevan konsolidoidun päätöslauselman (R.E.3) (asiakirja TRANS/WP.29/78/Rev.2) kohdassa 2. — (www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html).

- 2.2 'Ajoneuvotyypillä' tarkoitetaan moottoriajoneuvojen luokkaa, johon kuuluvat ajoneuvot eivät eroa toisistaan hallintalaitteiden toimintaan tai sijaintiin mahdollisesti vaikuttavien järjestelyjen osalta.
- 2.3 'Ajoneuvolla' tarkoitetaan kaksipyöräistä moottoripyörää tai kaksipyöräistä mopoa, sellaisina kun ne määritellään ajoneuvojen rakennetta koskevan konsolidoidun päätöslauselman (R.E.3) ⁽¹⁾ kohdassa 2.1.1 tai 2.1.3.
- 2.4 'Hallintalaitteella' tarkoitetaan kuljettajan ohjaamaa ajoneuvon osaa tai laitetta, jolla muutetaan ajoneuvon tai sen jonkin osan tilaa tai toimintaa.
- 2.5 'Laitteella' tarkoitetaan yhden tai useamman tehtävän suorittamiseen tarkoitettua välinettä tai välineasennelmaa.
- 2.6 'Ohjaustangolla' tarkoitetaan mitä tahansa tangon tai tankojen osaa, joka kiinnittyy ohjaushaarukan päähän ja jonka avulla ajoneuvoa ohjataan.
- 2.7 'Ohjaustangon oikealla puolella' tarkoitetaan ohjaustangon osaa, joka sijaitsee eteenpäin suuntautuvaan kulkusuuntaan katsottuna ajoneuvon pitkäikäisyyden oikealla puolella.
- 2.8 'Ohjaustangon vasemmalla puolella' tarkoitetaan ohjaustangon osaa, joka sijaitsee eteenpäin suuntautuvaan kulkusuuntaan katsottuna ajoneuvon pitkäikäisyyden vasemmalla puolella.
- 2.9 'Ohjaustangon etuosalla' tarkoitetaan ohjaustangon osaa, joka sijaitsee kauimpana kuljettajasta kuljettajan istuessa istuinpaikallaan.
- 2.10 'Kädensijalla' tarkoitetaan keskiosaan nähden uloimpana sijaitsevaa ohjaustangon osaa, josta ajoneuvon kuljettaja pitää ohjaustangosta kiinni.
- 2.11 'Kierrettävällä kädensijalla' tarkoitetaan jotakin ajoneuvon toimintamekanismia ohjaavaa kädensijaa, jota ajoneuvon kuljettaja voi kiertää vapaasti ohjaustangon ympäri.
- 2.12 'Rungolla' tarkoitetaan ajoneuvon rungon, korin tai alustan osaa, johon moottori ja/tai voimansiirtoyksikkö on kiinnitetty, ja/tai itse moottoria ja voimansiirtoyksikköä.
- 2.13 'Rungon vasemmalla puolella' tarkoitetaan rungon osaa, joka sijaitsee eteenpäin suuntautuvaan kulkusuuntaan katsottuna ajoneuvon pitkäikäisyyden vasemmalla puolella.
- 2.14 'Rungon oikealla puolella' tarkoitetaan rungon osaa, joka sijaitsee eteenpäin suuntautuvaan kulkusuuntaan katsottuna ajoneuvon pitkäikäisyyden oikealla puolella.
- 2.15 'Vivulla' tarkoitetaan tukipisteen varassa kääntyvää varresta muodostuvaa laitetta, jolla ohjataan jotakin ajoneuvon toimintamekanismia.
- 2.16 'Käsivivulla' tarkoitetaan vipua, jota kuljettaja käyttää käsin.
- Huomautus:* Ellei toisin ilmoiteta, käsivipua käytetään puristamalla (eli liikuttamalla vipua yläasennosta kohti kannatinrakennetta) esimerkiksi jarrumekanismiin käyttämiseksi tai kytkimen irrottamiseksi.
- 2.17 'Jalkavivulla' tarkoitetaan vipua, jota käytetään kuljettajan jalan ja vivun varren päähän kiinnittyvän sakaran yhteyden avulla.
- 2.18 'Polkimella' tarkoitetaan vipua, jota käytetään kuljettajan jalan ja vipuun kiinnittyvän poljinkohdan välisen yhteyden avulla. Poljinkohta on sijoitettu siten, että se mahdollistaa paineen kohdistamisen vivun varteeseen.
- Huomautus:* Ellei toisin ilmoiteta, poljinta käytetään alas suuntautuvan paineen avulla esimerkiksi jarrumekanismiin käyttämiseksi.
- 2.19 'Ajopolkimilla' tarkoitetaan laitteita, jotka ovat yhteydessä jonkinlaiseen voimansiirtoon ja joita voidaan käyttää mopon kuljettamiseksi.

⁽¹⁾ Sellaisina kuin ne määritellään ajoneuvojen rakennetta koskevan konsolidoidun päätöslauselman (R.E.3) (asiakirja TRANS/WP.29/78/Rev.2) kohdassa 2. — (www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html).

- 2.20 'Keinuivuvulla' tarkoitetaan keskikohdastaan tai sen läheltä kääntyvää vipua, jonka kummassakin päässä on poljinkohta tai sakara ja jota käytetään kuljettajan jalan ja mainittujen poljinkohtien tai sakaroiden välisen yhteyden avulla.
- 2.21 'Myötäpäivään'-ilmaisulla tarkoitetaan kellon osoittimien liikkeen suuntaista pyörimisliikettä kyseessä olevan osan akselin ympäri osan ylä- tai ulkopuolelta katsottuna.
- 2.22 'Vastapäivään' merkitsee päinvastaista kuin 'myötäpäivään'.
- 2.23 'Yhdistelmäjärrulla' tarkoitetaan (hydraulista tai mekaanista tai molemmanlaista) toimintajärjestelmää, jonka avulla ajoneuvon etu- ja takajarrut otetaan ainakin osittain käyttöön vain yhdellä hallintalaitteella.
- 2.24 'Osoittimella' tarkoitetaan laitetta, joka antaa tietoja järjestelmän tai osajärjestelmän toiminnasta tai tilasta, esimerkiksi nesteen määrästä.
- 2.25 'Ilmaisimella' tarkoitetaan optista signaalia, joka osoittaa laitteen käynnistymisen, oikean tai virheellisen toiminnan tai toimintatilan tai toimimatta jäämisen.
- 2.26 'Symbolilla' tarkoitetaan merkkiä, jonka avulla hallintalaitte, ilmaisin tai osoitin on tunnistettavissa.
- 2.27 'Valomerkinantolaitteella' tarkoitetaan ajovalaisinta, jonka tuottamaa valokeilaa vilkuttamalla voidaan antaa merkki vastaantulijoille tai edellä ajaville esimerkiksi silloin, kun ajoneuvolla on tarkoitus ohittaa edellä ajava hitaampi ajoneuvo.
- 2.28 'Vierekkäisellä' tarkoitetaan hallintalaitteen, ilmaisimen tai osoittimen tunnistussymbolin osalta sitä, että symboli on aivan hallintalaitteen, ilmaisimen tai osoittimen lähellä eikä tunnistussymbolin ja siihen liittyvän hallintalaitteen, ilmaisimen tai osoittimen välissä ole muita hallintalaitteita, ilmaisimia tai osoittimia eikä valonlähteitä.
- 2.29 'Yhteisellä alueella' tarkoitetaan aluetta, jolla voidaan näyttää useampi kuin yksi ilmaisin, osoitin, tunnistussymboli tai muu viesti, mutta ei samanaikaisesti.
3. HYVÄKSYNNÄN HAKEMINEN
- 3.1 Ajoneuvon valmistajan tai sen asianmukaisesti valtuuttaman edustajan on haettava ajoneuvotyyppin hyväksyntää kuljettajan hallintalaitteiden osalta.
- 3.2 Hyväksyntähakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat kolmena kappaleena sekä seuraavat tiedot:
- 3.2.1 Sopivassa mittakaavassa olevat ja riittävän yksityiskohtaiset piirrokset niistä ajoneuvon osista, joihin tämän säännön vaatimukset liittyvät, sekä tarvittaessa itse ajoneuvosta.
- 3.3 Hyväksyntätesteistä vastaavalle tutkimuslaitokselle on toimitettava hyväksyttäväksi tarkoitettua ajoneuvotyyppiä edustava ajoneuvo tämän säännön kohdassa 5 tarkoitettuja tarkastuksia varten.
4. HYVÄKSYNTÄ
- 4.1 Jos tämän säännön mukaisesti hyväksyttäväksi toimitettu ajoneuvo vastaa kohtien 5 ja 6 vaatimuksia, kyseiselle ajoneuvotyypille on myönnettävä tyyppihyväksyntä.
- 4.2 Kullekin hyväksytylle tyyppille on annettava hyväksyntänumero. Hyväksyntänumeron kahdesta ensimmäisestä numerosta (tällä hetkellä 00 säännön ollessa yhä alkuperäisessä muodossaan) käy ilmi muutossarja, joka sisältää ne sääntöön tehdyt tärkeät tekniset muutokset, jotka ovat hyväksynnän myöntämishetkellä viimeisimmät. Sama sopimuspuoli ei saa antaa samaa numeroa toiselle ajoneuvotyypille.
- 4.3 Tähän sääntöön perustuvasta ajoneuvotyyppin hyväksynnästä tai sen epäämisestä on ilmoitettava tätä sääntöä soveltaville sopimuspuolille noudattaen tämän säännön liitteessä 1 olevaa ilmoitusmallia. Ilmoitukseen on liitettävä hyväksynnän hakijan toimittamat piirustukset ja kaaviot sopivassa mittakaavassa enintään A4-kokoisina (210 × 297 mm) tai A4-kokoisiksi taitettuina.

- 4.4 Jokaiseen tämän säännön perusteella hyväksytyyn ajoneuvotyyppiin on kiinnitettävä näkyvästi hyväksyntälo-
makkeessa määriteltyyn helppopääsyiseen paikkaan kansainvälinen hyväksyntämerkki, joka koostuu seuraavista
osista:
- 4.4.1 E-kirjain ja hyväksynnän myöntäneen maan tunnusnumero ⁽¹⁾, jotka ovat ympyrän sisällä;
- 4.4.2 kohdassa 4.4.1 tarkoitetun ympyrän oikealla puolella tämän säännön numero, R-kirjain, viiva ja hyväksyntänu-
mero.
- 4.5 Jos ajoneuvo on sellaisen ajoneuvotyyppin mukainen, jolle on myönnetty hyväksyntä yhden tai useamman sopi-
mukseen liitetyn säännön perusteella maassa, joka on myöntänyt hyväksynnän tämän säännön perusteella,
kohdassa 4.4.1 tarkoitettua tunnusta ei tarvitse toistaa. Tällöin sääntöjen ja hyväksyntien numerot sekä kaikkien
niiden sääntöjen lisäsymbolit, joiden perusteella on myönnetty hyväksyntä maassa, joka on myöntänyt hyväk-
synnän tämän säännön perusteella, on sijoitettava pystysarakkeisiin kohdassa 4.4.1 määritellyn symbolin
oikealle puolelle.
- 4.6 Hyväksyntämerkin on oltava helposti luettavissa ja pysyvä.
- 4.7 Hyväksyntämerkin on oltava helppopääsyisessä paikassa.
- 4.8 Tämän säännön liitteessä 2 annetaan esimerkkejä hyväksyntämerkeistä.

5. VAATIMUKSET

5.1 Yleistä

Ajoneuvon, johon on asennettu taulukossa 1 yksilöity hallintalaite, ilmaisain tai osoitin, on täytettävä tämän
säännön vaatimukset kyseisen hallintalaitteen, ilmaisimen tai osoittimen sijainnin, tunnistamisen, käytön, valais-
tuksen ja värin osalta.

Jos toiminnolle ei ole annettu symbolia taulukossa 1, valmistaja voi käyttää asiaan liittyvien standardien
mukaista symbolia. Jos symbolia ei ole käytettävissä, valmistaja voi käyttää itse laatimaansa symbolia. Tällainen
symboli ei saa aiheuttaa sekaannusta minkään taulukossa 1 esitetyn symbolin kanssa.

5.2 Sijainti

- 5.2.1 Taulukossa 1 lueteltujen hallintalaitteiden sijainnin on oltava sellainen, että ne ovat kuljettajan ulottuvilla ja että
kuljettaja voi käyttää niitä istuessaan istuinpaikallaan. Käsikäyttöisen rikastimen ja käsikäyttöisen polttoainesäi-
liön sulkuventtiilin hallintalaitteiden sijainnin on oltava sellainen, että ne ovat kuljettajan ulottuvilla ja että
kuljettaja voi käyttää niitä istuessaan.
- 5.2.2 Taulukossa 1 lueteltujen ilmaisimien ja osoittimien sijainnin on oltava sellainen, että kuljettaja näkee ne istues-
saan istuinpaikallaan sekä päivänvalossa että yöllä. Ilmaisimien, osoittimien ja niiden tunnistussymbolien ei
tarvitse olla nähtävissä, kun ne eivät ole toiminnassa.
- 5.2.3 Hallintalaitteiden, ilmaisimien ja osoittimien tunnistussymbolit on sijoitettava niiden tarkoittamiin hallintalaittei-
siin, merkkivalaisimiin ja osoittimiin tai niiden viereen lukuun ottamatta kohdassa 5.2.5 tarkoitettua tapautta.
- 5.2.4 Hätävilkkuvälisimien, lähi- ja kaukovalaisimien, suuntavalaisimien, moottorinpysäytyskytkimen, äänimerkinan-
tolaitteen, jarrujen ja kytkimen hallintalaitteiden on aina oltava kuljettajan käytettävissä vastaavan hallintalait-
teen päätoimintona ilman, että kuljettajan täytyy irrottaa kätensä vastaavista kädensijoista.
- 5.2.5 Kohtaa 5.2.3 ei sovelleta monitoimintaisiin hallintalaitteisiin, jos hallintalaite on yhteydessä monitoiminäyttöön,
joka
- 5.2.5.1 on kuljettajan nähtävissä ja

⁽¹⁾ Vuoden 1958 sopimuksen sopimuspuolten tunnusnumerot annetaan ajoneuvojen rakennetta koskevan konsolidoidun päätöslauselman
(R.E.3) (asiakirja ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2/Amend.3) liitteessä 3.

- 5.2.5.2 näyttää asianomaisen hallintalaitteen ja
- 5.2.5.3 näyttää kaikki ajoneuvon järjestelmät, joita monitoimintaisella hallintalaitteella voidaan hallita; järjestelmien osatoimintoja ei tarvitse näyttää monitoiminäytön päätasolla, ja
- 5.2.5.4 ei näytä taulukossa 1 lueteltuja ilmaisimia.
- 5.3 Tunnistaminen
- 5.3.1 Kaikkien taulukossa 1 lueteltujen hallintalaitteiden, ilmaisimien ja osoittimien tunnistamiseen on käytettävä niille määrättyä symbolia.
- 5.3.2 Taulukossa 1 annettujen symbolien, sanojen tai lyhenteiden yhteydessä voidaan valmistajan harkinnan mukaan käyttää lisäsymboleita, -sanoja tai -lyhenteitä.
- 5.3.3 Valmistajan käyttämät lisä- tai täydentävät symbolit, sanat tai lyhenteet eivät saa aiheuttaa sekaannusta mihinkään tässä säännössä määritettyyn symboliin nähden.
- 5.3.4 Jos saman toiminnon hallintalaitte, ilmaisim tai osoitin on yhdistetty, tällainen yhdistelmä voidaan osoittaa yhdellä symbolilla.
- 5.3.5 Kaikkien ohjaustankoon tai kojelautaan sijoitettujen ilmaisimien, osoittimien ja hallintalaitteiden tunnistussymbolien on oltava kuljettajan havaintokenttään nähden pystyasennossa lukuun ottamatta äänimerkinantolaitteen hallintalaitteen symbolia. Jos kyseessä on kierrettävä hallintalaitte, jossa on pois toiminnasta -asento, vaatimusta sovelletaan hallintalaitteeseen asennossa, jossa se on kytketty pois toiminnasta.
- 5.3.6 Jos ajoneuvoon on asennettu hallintalaitteita, joilla säädetään jonkin järjestelmän toimintaa jatkuvalla säätöalueella, säätöalueen rajat on osoitettava tunnuksin.
- 5.4 Valaistus
- 5.4.1 Valmistaja voi halutessaan mahdollistaa minkä hyvänsä hallintalaitteen, osoittimen tai niiden tunnistussymbolin valaisemisen.
- 5.4.2 Ilmaisimen on lähetettävä valoa virhetoiminnan tai ajoneuvon sellaisen tilan ilmaisemiseksi, jota varten se on tarkoitettu. Muulloin se ei saa lähettää valoa kuin lampun testauksen aikana.
- 5.5 Väri
- 5.5.1 Kunkin ilmaisimen lähettämän valon on oltava väritään taulukossa 1 määritetyn mukaista.
- 5.5.2 Jos ilmaisinta ei ole lueteltu taulukossa 1, valmistaja voi valita sen värin kohdan 5.5.3 mukaisesti. Valittu väri ei saa peittää tai häiritä minkään taulukossa 1 luetellun ilmaisimen, hallintalaitteen tai osoittimen tunnistamista.
- 5.5.3 Värit suositellaan valittavaksi seuraavan värikoodin mukaisesti:
- 5.5.3.1 Punainen: välitön tai uhkaava ihmisiin kohdistuva tai laitteiden vaurioitumisen vaara
- 5.5.3.2 Ruskeankeltainen (keltainen): varoitus, poikkeaminen normaaleista toimintarajoista, ajoneuvon järjestelmän häiriö, ajoneuvon todennäköinen vaurioituminen tai jokin muu olosuhde, joka voi aiheuttaa vaaraa pitemmällä aikavälillä
- 5.5.3.3 Vihreä: turvallinen tila, normaalit toimintaolosuhteet (paitsi jos taulukon 1 mukaisesti on valittava sininen tai ruskeankeltainen).

- 5.5.4 Merkkivalon, hallintalaitteen tai osoittimen tunnistamista varten käytettyjen symbolien värin on selvästi erotuttava taustastaan.
- 5.5.5 Symbolin täytetty osa voidaan esittää myös ääriviivoin, ja ääriviivoin merkitty symboli voidaan esittää myös täytettynä.
- 5.6 Yhteinen alue useiden eri viestien esittämistä varten
- Mistä tahansa lähteestä tulevien tietojen esittämiseen voidaan käyttää yhteistä aluetta seuraavin edellytyksin:
- 5.6.1 Yhteisellä alueella näkyvien ilmaisimien ja osoittimien on täytettävä kohtien 5.3, 5.4 ja 5.5 vaatimukset ja syyttävä, kun niiden toimintaedellytys syntyy.
- 5.6.2 Taulukossa 1 lueteltujen ilmaisimien ja osoittimien, jotka esitetään yhteisessä tilassa, on syyttävä, kun jokin taustaedellytys toteutuu.
- 5.6.3 Ellei kohdissa 5.6.4, 5.6.5 ja 5.6.6 toisin määrätä, kahden tai useamman ilmaisimen toimintaedellytyksen synnyttyä niiden on annettava ilmoitus joko siten, että
- a) ilmoitus toistuu automaattisesti peräkkäin; tai
- b) ne osoitetaan näkyvin keinoin ja siten, että kuljettaja voi istuinpaikaltaan valita ne katselua varten.
- 5.6.4 Jarrujärjestelmän toimintahäiriön, kaukovalaisimen ja suuntavalaisimen ilmaisimia ei saa näyttää samalla yhteisellä alueella.
- 5.6.5 Jos jarrujärjestelmän vikaantumisen, kaukovalon tai suuntavalaisimen ilmaisimen aktivoitumisedellytys täyttyy ja ilmaisin esitetään yhteisessä tilassa muiden ilmaisimien kanssa, niiden on oltava ensisijaisia kaikkiin muihin yhteisessä tilassa esitettäviin ilmaisimiin nähden.
- 5.6.6 Yhteisessä tilassa esitettävät tiedot voidaan peruuttaa automaattisesti tai kuljettajan toimin. Tämä ei kuitenkaan koske jarrujärjestelmän vikaantumisen, kaukovalon tai suuntavalaisimen ilmaisinta eikä niitä ilmaisimia, joiden väriksi on taulukossa 1 määrätty punainen, jos niiden aktivoitumisedellytys täyttyy.
6. AJONEUVOTYYPIN MUUTOKSET
- 6.1 Hyväksytyyn ajoneuvotyyppiin tehtävistä muutoksista on ilmoitettava tyyppihyväksyntäviranomaiselle, joka on hyväksynyt kyseisen ajoneuvotyyppin. Tyyppihyväksyntäviranomaisen voi ilmoituksen saatuaan
- 6.1.1 joko katsoa, että tehdyillä muutoksilla ei todennäköisesti ole merkittävää kielteistä vaikutusta ja että ajoneuvo on joka tapauksessa edelleen vaatimusten mukainen, tai
- 6.1.2 vaatia testien suorittamisesta vastaavalta tutkimuslaitokselta uuden testausselosteen.
- 6.2 Hyväksynnän vahvistaminen tai epääminen, jossa eritellään muutokset, on annettava kohdassa 4.3 tarkoitetulla menettelyllä tiedoksi tätä sääntöä soveltaville sopimuspuolille.
7. TUOTANNON VAATIMUSTENMUKAISUUS
- 7.1 Kaikkien ajoneuvojen, joissa on tässä säännössä määrätyn mukainen hyväksyntämerkki, on oltava hyväksytyin ajoneuvotyyppin mukaisia etenkin hallintalaitteiden osalta.
- 7.2 Kohdassa 7.1 määrätyn vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi on tässä säännössä vaadituilla hyväksyntämerkeillä varustetuille sarjavalmistetuille ajoneuvoille suoritettava riittävä määrä satunnaistarkastuksia.

8. SEURAAAMUKSET VAATIMUSTENMUKAISUUDESTA POIKKEAVASTA TUOTANNOSTA

8.1 Tämän säännön mukaisesti ajoneuvotyypille myönnetty hyväksyntä voidaan peruuttaa, jos kohdassa 7.1 asetetut vaatimukset eivät täyty tai jos ajoneuvoa tai ajoneuvoja ei ole hyväksytty kohdassa 7.2 määrättyissä testeissä.

8.2 Jos tätä sääntöä soveltava sopimuspuoli peruuttaa aiemmin myöntämänsä hyväksynnän, sen on viipymättä ilmoitettava asiasta tätä sääntöä soveltaville muille sopimuspuolille hyväksyntälomakkeella, jonka loppuun on suuraakkosin lisätty allekirjoituksella ja päiväyksellä varustettu merkintä "HYVÄKSYNTÄ PERUUTETTU".






9. TUOTANNON LOPETTAMINEN





Jos hyväksynnän haltija lopettaa kokonaan tämän säännön perusteella hyväksytyyn ajoneuvotyyppin valmistamisen, hyväksynnän haltijan on ilmoitettava siitä hyväksynnän myöntäneelle viranomaiselle. Saatuaan asianmukaisen ilmoituksen viranomaisen on ilmoitettava asiasta tätä sääntöä soveltaville muille sopimuspuolille hyväksyntälomakkeella, jonka loppuun on suuraakkosin lisätty allekirjoituksella ja päiväyksellä varustettu merkintä "TUOTANTO LOPETETTU".



10. HYVÄKSYNTÄTESTEISTÄ VASTAAVIEN TEKNISTEN TUTKIMUSLAITOSTEN SEKÄ TYYPPIHYVÄKSYNTÄVIRANOMAISTEN NIMET JA OSOITTEET





Tätä sääntöä soveltavien sopimuspuolten on ilmoitettava Yhdistyneiden kansakuntien sihteeristölle hyväksyntätestien suorittamisesta vastaavien tutkimuslaitosten sekä niiden tyyppihyväksyntäviranomaisten nimet ja osoitteet, jotka myöntävät hyväksynät ja joille on toimitettava lomakkeet todistukseksi muissa maissa myönnetystä hyväksynnästä taikka hyväksynnän epäämisestä tai peruuttamisesta.

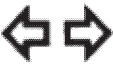



Hallintalaitteiden, ilmaisimien ja osoittimien symbolit





Nro	Kohde	Symboli	Toiminto	Sijainti	Väri	Määritelmä	Toiminta
1	Moottorinpysäytyskytkin (POIS TOIMINNASTA)		Hallintalaite	Ohjaustangossa: oikealla puolella			Ajoneuvon moottori voidaan pysäyttää päävirtakytkimen tai paineenalennusventtiiliin perustuvan hallintalaitteen sijaan vaihtoehtoisesti moottorin virransyötön katkaisevalla hallintalaitteella (moottorinpysäytyskytkimellä).
2	Moottorinpysäytyskytkin (TOIMINNASSA)						
3	Virtakytkin		Hallintalaite			Laite, jonka ansiosta moottori voi käydä ja jolla voidaan käyttää myös muita ajoneuvon sähköjärjestelmiä.	Jos kyseessä on kiertokytkin, sen on liikuttava myötapäivään virta pois -asennosta virta kytkettynä -asentoon.
4	Sähköinen käynnistin		Hallintalaite				
5	Käsi­käyt­toinen rikastin		Hallintalaite	Hallintalaitteen ei tarvitse olla näkyvissä kuljettajan istuinpaikalta.			
			Ilmais­in		Ruskeankeltainen		
6	Vaihte vapaalla (vaihteen valinta)		Ilmais­in		Vihreä		Ilmais­in on valaistuna, kun vaihteenvaihtin on vapaa-asennossa.

Nro	Kohde	Symboli	Toiminto	Sijainti	Väri	Määritelmä	Toiminta
7	Käsi­käyt­ttöinen polttoainesäiliön sulkuventtiili (POIS TOIMINNASTA)		Hallintalaite	Hallintalaitteen ei tarvitse olla näkyvissä kuljettajan istuinpaikalta.			Hallintalaitteessa on oltava erilliset ja selvät pois toiminnasta- ja toiminnassa-asennot sekä vara-asento (jos käytettävissä on polttoaineen varasäiliö).
8	Käsi­käyt­ttöinen polttoainesäiliön sulkuventtiili (TOIMINNASSA)						Hallintalaitteen on oltava toiminnassa-asennossa, kun sen asento on polttoainesäiliöstä moottoriin virtaavan polttoainevirran suhteen alavirtaan, pois toiminnasta-asennossa, kun sen asento on kohtisuoraan polttoainevirtaan nähden ja (mahdollisessa) vara-asennossa, kun sen asento on polttoainevirtaan nähden ylävirtaan.
9	Käsi­käyt­ttöinen polttoainesäiliön sulkuventtiili (VARA)						Jos järjestelmä on sellainen, että polttoaineen­syöttö pysäytetään, kun moottori sammutetaan, ja siihen kuuluu hallintalaite, symbolien ja hallintalaitteen asentojen on oltava samat kuin käsi­käyt­ttöisen polttoainesäiliön sulkuventtiilin.
10	Nopeusmittari		Osoitin				Näytön on valaistuttava, kun (mahdollinen) etu- tai takavalaisin tai ajovalaisin kytketään toimintaan.
11	Äänimerkinantolaitte (äänitorvi)		Hallintalaite	Ohjaustangossa: vasemmalla puolella, kun ajoneuvon vaihteenvälitsintä käytetään käsi­käyt­ttöisestä kytkimestä riippumattomasti tai jos ajoneuvossa ei ole vaihteenvälitsintä. Vaihtoehtoisesti ohjaustangossa: oikealla puolella, kun vaihteenvälitsin on ohjaustangossa, vasemmalla puolella, kun sitä käytetään yhdessä käsi­käyt­ttöisen kytkimen kanssa.			Toimii painamalla.

Nro	Kohde	Symboli	Toiminto	Sijainti	Väri	Määritelmä	Toiminta
12	Kaukovalo		Hallintalaite	Ohjaustangossa: vasemmalla puolella, kun ajoneuvon vaihtevalitsinta käytetään käsikäyttöisestä kytkimestä riippumattomasti tai jos ajoneuvossa ei ole vaihtevalitsinta. Vaihtoehtoisesti ohjaustangossa: oikealla puolella, kun vaihtevalitsin on ohjaustangossa, vasemmalla puolella, kun sitä käytetään yhdessä käsikäyttöisen kytkimen kanssa.			
			Ilmainen		Sininen		
13	Lähivalo		Hallintalaite	Ohjaustangossa: vasemmalla puolella, kun ajoneuvon vaihtevalitsinta käytetään käsikäyttöisestä kytkimestä riippumattomasti tai jos ajoneuvossa ei ole vaihtevalitsinta. Vaihtoehtoisesti ohjaustangossa: oikealla puolella, kun vaihtevalitsin on ohjaustangossa, vasemmalla puolella, kun sitä käytetään yhdessä käsikäyttöisen kytkimen kanssa.			
			Ilmainen		Vihreä		
14	Valomerkinantolaite		Hallintalaite	Kauko-lähiavalokytkimen vieressä			Voi olla kauko-lähiavalokytkimen lisätoiminto. Kun hallintalaite vapautetaan, valon on palattava edelliseen tilaansa.

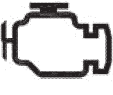
Nro	Kohde	Symboli	Toiminto	Sijainti	Väri	Määritelmä	Toiminta
15	Etusumuväläisimet		Hallintalaite				
			Ilmainen		Vihreä		
16	Takasumuväläisimet		Hallintalaite				
			Ilmainen		Ruskeankeltainen		
17	Suuntaväläisimet		Hallintalaite	Hallintalaitteet on sijoitettava ohjaustankoon niin, että ne ovat selvästi näkyvissä kuljettajan istuimelta, ja merkittävä selkeästi.			Hallintalaite on suunniteltava niin, että kuljettajan paikalta katsottuna hallintalaitteen vasemmanpuoleisen osan käyttäminen tai vasemmalle suuntautuva liike syyttää vasemmanpuoleiset suuntaväläisimet ja oikealle suuntautuva liike vastavasti oikeanpuoleiset suuntaväläisimet.
			Ilmainen		Vihreä		Nuolipari muodostaa yhden symbolin. Jos hallintalaitteet tai ilmaisimet vasemmalle ja oikealle kääntymistä varten toimivat toisistaan riippumatta, kahta nuolta voidaan kuitenkin pitää erillisinä symboleina, ja ne voidaan asetella sen mukaisesti.
18	Hätävilkkukykentä		Hallintalaite				

Nro	Kohde	Symboli	Toiminto	Sijainti	Väri	Määritelmä	Toiminta
			Ilmaisin		Punainen	Esitetään joko suuntavalaisimien ilmaisimien (samanlaisella) vilkkumisella tai tässä annetulla kolmiolla.	
			Ilmaisin		Vihreä		
19	Huomiovalaisin		Hallintalaite			Käytetään tässä annettuja huomiovalaisimien, valaisimien pääkytkimen ja seisontavalaisimen symboleja. Jos kaikki valaisimet syttyvät automaattisesti, kun ajoneuvoa käytetään, etu- ja takavalaisimien tai valaisimen pääkytkimen symbolia ei tarvitse esittää.	Jos kyseessä on kiertokytkin, kytkimen myötapäiväisellä kiertoliikkeellä sytytetään asteittain ensin ajoneuvon huomiovalot ja sitten ajoneuvon ajovalot. Tämä ei saa estää muiden asentojen sisällyttämistä kytkimeen, jos muut asennot osoitetaan selvästi.
			Ilmaisin		Vihreä		
20	Valaisimet		Pääkytkin		Vihreä		
			Ilmaisin			Ilmaisintoiminto voidaan esittää valaistulla kojetaululla.	Valokytkin voidaan haluttaessa yhdistää virtakytkimeen.
21	Pysäköintivalaisimet		Hallintalaite				

Nro	Kohde	Symboli	Toiminto	Sijainti	Väri	Määritelmä	Toiminta
			Ilmainen		Vihreä	Jos pysäköintivalaisintoiminto on yhdistetty virtakytkimeen, sen ilmaiseminen on vapaaehtoista.	
22	Polttoainemittari		Osoitin				
			Ilmainen		Ruskeankeltainen		
23	Moottorin jäähdytysnesteiden lämpötila		Osoitin				
			Ilmainen		Punainen		
24	Sähköjärjestelmän lataus		Osoitin				
			Ilmainen		Punainen		
25	Moottoriöljy		Osoitin				
			Ilmainen		Punainen		

Nro	Kohde	Symboli	Toiminto	Sijainti	Väri	Määritelmä	Toiminta
26	Moottorin käyntinopeuden hallintalaite		Hallintalaite	Ohjaustangossa: oikealla puolella			Käsi­käyttöinen. Kiertyvä kädensija: kiertäminen vastapäivään lisää nopeutta. Hallintalaitteen on kierryttävä automaattisesti myötäpäivään joutokäyntinopeudelle, kun ote vapautetaan, ellei ajoneuvon käyntinopeuden hallintalaite ole kytkettynä toimintaan.
27	Etupyörän jarru		Hallintalaite	Ohjaustangossa: oikealla edessä			Käsivipu Yhdistelmäjarrujärjestelmän tapauksessa etupyörän jarru voi toimia yhdessä takapyörän jarrun kanssa.
28	Jalkakäyttöinen takapyörien jarrujen hallintalaite		Hallintalaite	Rungossa: oikealla puolella			Poljin. Yhdistelmäjarrujärjestelmän tapauksessa takapyörän jarru voi toimia yhdessä etupyörän jarrun kanssa.
29	Käsi­käyttöinen takapyörien jarrujen hallintalaite		Hallintalaite	Ohjaustangossa: vasemmalla edessä			Käsivipu Ei sallita käsi­käyttöisellä kytkimellä varustetuissa ajoneuvoissa. Yhdistelmäjarrujärjestelmän tapauksessa takapyörän jarru voi toimia yhdessä etupyörän jarrun kanssa.
30	Seisontajarru		Hallintalaite				Käsivipu tai poljin
31	Kytkin		Hallintalaite	Ohjaustangossa: vasemmalla puolella			Käsivipu Kytkin vapautetaan puristamalla. Ei saa estää sellaisten ajoneuvon vasemmalla puolella olevien laitteitten käyttöä, joissa yhdistyvät kytkimen ja vaihteenvälit­simen käyttö.

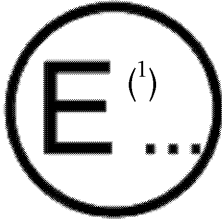
Nro	Kohde	Symboli	Toiminto	Sijainti	Väri	Määritelmä	Toiminta
32	Jalkavalitsin Käsi-käyttöinen vaihtevalitsin		Hallintalaite	Rungossa: vasemmalla puolella			<p>Jalkavipu tai keinuvipu.</p> <p>Vaihteet valitaan asteittain jalka- tai keinuvivun etuosan liikkeellä. Vaihteet vaihdetaan suuremmaksi liikuttamalla vivun etuosaa ylöspäin ja pienemmälle liikuttamalla sitä alaspäin. Jos käytössä on erillinen vapaa-asento, sen on oltava vaihtenvaihtamisjärjestyksessä joko ensimmäisenä tai toisena (1-N-2-3-4-... tai N-1-2-3-4-...).</p> <p>Ajoneuvoissa, joiden sylinteritilavuus on alle 200 cm³, sallitaan seuraavat vaihtenvaihtamisjärjestykset:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kiertävä järjestys (N-1-2-3-4-5-N-1) — vastasuuntainen järjestys: vaihteet valitaan asteittain jalka- tai keinuvivun etuosan liikkeellä: <ul style="list-style-type: none"> — vaihteet vaihdetaan pienemmäksi liikuttamalla vivun etuosaa ylöspäin ja — suuremmaksi liikuttamalla sitä alaspäin.
33	Käsi-käyttöinen valitsin Käsi-käyttöinen vaihtevalitsin		Hallintalaite	Ohjaustangossa: vasemmalla puolella			<p>Jos hallintalaitetta käytetään kiertämällä kädensijaa, vastapäiväisen liikkeen on asteittain valittava vaihte, joka lisää ajonopeutta, ja vastaavasti myötäpäiväisen liikkeen vaihte, joka vähentää ajonopeutta. Jos käytössä on vapaa-asento, sen on oltava vaihtenvaihtamisjärjestyksessä joko ensimmäisenä tai toisena (N-1-2-3-4- tai 1-N-2-3-4-...).</p>

Nro	Kohde	Symboli	Toiminto	Sijainti	Väri	Määritelmä	Toiminta
34	Lukkiutumattoman jarrujärjestelmän toimintahäiriö		Ilmaisoin		Ruskeankel-tainen		
35	Toimintahäiriön ilmaiseva valaisin		Ilmaisoin		Ruskeankel-tainen	Käytettävä ilmoittamaan käyttövoimajärjestelmään liittyvistä häiriöistä, jotka voivat vaikuttaa päästöihin.	

LIITE 1

ILMOITUS

(Enimmäiskoko: A4 (210 × 297 mm))



Antaja: Viranomaisen nimi

.....

.....

.....

Aihe: ajoneuvotyypin ⁽²⁾ hyväksynnän myöntäminen
 hyväksynnän laajentaminen
 hyväksynnän epääminen
 hyväksynnän peruuttaminen
 tuotannon lopettaminen

kuljettajan hallintalaitteiden osalta säännön nro 60 mukaisesti

Hyväksynnän numero: Laajentamisen numero:

1. Ajoneuvon kaupp nimi tai merkki
2. Ajoneuvotyyppi
3. Valmistajan nimi ja osoite
4. Tapauksen mukaan valmistajan edustajan nimi ja osoite
5. Lyhyt kuvaus ajoneuvon kuljettajan hallintalaitteista
6. Päivä, jona ajoneuvo on toimitettu hyväksyttäväksi
7. Hyväksyntätestien suorittamisesta vastaava tutkimuslaitos
8. Tutkimuslaitoksen antaman testaussesteen päivämäärä
9. Tutkimuslaitoksen antaman testaussesteen numero
10. Hyväksyntä myönnetty/evätty
11. Hyväksyntämerkin sijainti ajoneuvossa
12. Paikka
13. Päiväys
14. Allekirjoitus
15. Tämän ilmoituksen liitteenä ovat seuraavat asiakirjat, joissa on edellä mainittu hyväksyntänumero:

... piirustukset ja kaaviot kuljettajan hallintalaitteista ja niistä ajoneuvon osista, joilla katsotaan olevan merkitystä tämän säännön suhteen.

⁽¹⁾ Hyväksynnän myöntäneen/laajentaneen/evänneen/peruuttaneen maan tunnusnumero (ks. säännön hyväksyntämääräykset).

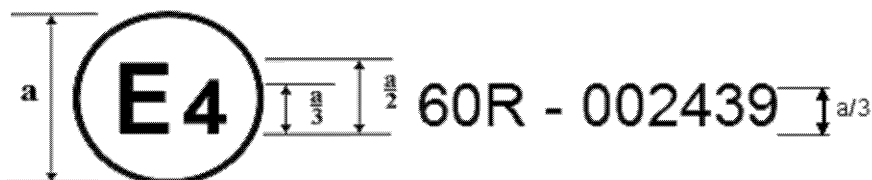
⁽²⁾ Tarpeeton viivataan yli.

LIITE 2

HYVÄKSYNTÄMERKIT

Malli A

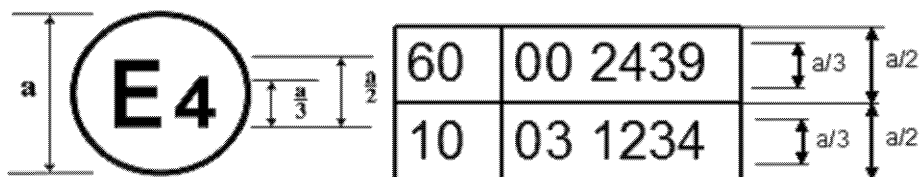
(Ks. tämän säännön kohta 4.4.)



Edellä oleva hyväksyntämerkki osoittaa ajoneuvoon kiinnitettynä, että kyseinen ajoneuvotyyppi on hyväksytty kuljettajan hallintalaitteiden osalta Alankomaissa (E 4) säännön N:o 60 mukaisesti hyväksyntänumerolla 002439. Hyväksyntänumero ilmaisee, että hyväksyntä on myönnetty säännön nro 60 vaatimusten mukaisesti säännön ollessa alkuperäisessä muodossaan.

Malli B

(Ks. tämän säännön kohta 4.5.)



Yllä olevasta ajoneuvoon kiinnitetystä hyväksyntämerkistä käy ilmi, että kyseinen ajoneuvotyyppi on hyväksytty Alankomaissa (E 4) sääntöjen nro 60 ja 10 mukaisesti ⁽¹⁾.

Hyväksyntänumeroista käy ilmi, että hyväksyntien myöntämispäivinä sääntö nro 60 oli alkuperäisessä muodossaan ja että sääntö nro 10 sisälsi jo muutossarjan 03.

⁽¹⁾ Jälkimmäinen numero annetaan ainoastaan esimerkkinä.